

Nr 4

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340).

Genom en den 30 december 1960 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 21, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden velat inhämta riksdagens yttrande över följande vid propositionen fogade förslag till

Förordning

om ändring i vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340)

Härigenom förordnas, att 1, 2 och 6 §§, 8 § 1 mom., 11, 17 och 31 §§, 35 § 1 mom., 36 § 1 och 7 mom. samt 41 § 2 och 3 mom. vapenförordningen den 10 juni 1949¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

1 §.

Med skjutvapen förstås i denna förordning

dels vapen, med vilka kulor, hagel eller andra projektiler kunna utskjutas medelst krutladdning eller annat drivmedel,

dels sådana apparater eller anordningar, vilka beträffande verkan och ändamål äro jämförliga med vapen som nyss nämnts, såsom eldsprutor och apparater för spridande av tår- eller giftgaser eller annat ämne med likartad verkan.

Vad i denna förordning stadgas

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Med skjutvapen förstås i denna förordning

dels vapen, med vilka kulor, hagel eller andra projektiler kunna utskjutas medelst krutladdning, kolsyre-laddning, komprimerad luft eller annat utskjutningsmedel,

dels sådana apparater eller anordningar, vilka beträffande verkan och ändamål äro jämförliga med vapen som nyss nämnts, såsom eldsprutor och apparater för spridande av tår- eller giftgaser eller annat ämne med likartad verkan.

Vad i denna förordning stadgas om

¹ Senaste lydelse av 2 och 17 §§, 35 § 1 mom., 36 § 7^a mom. samt 41 § 2 mom., se SFS 1955:118, och av 11 § och 41 § 3 mom., se SFS 1952:291.

(Nuvarande lydelse)

om skjutvapen äger även tillämpning å lösa slutstycken, eldrör och pipor till skjutvapen, dock ej å instickspipor för kulgevär och pistoler eller andra dylika fickvapen.

Bestämmelserna i denna förordning gälla ej skjutvapen som gjorts varaktigt obrukbara, eller andra för framladdning avsedda skjutvapen än sådana, som ingå i krigsmaktens utrustning och med dem likartade, ej heller skjutapparater för slakt, signalgivning, livräddning eller dylikt, startpistoler eller sådana luft- eller fjäderbössor eller luft- eller fjäderpistoler, som äro avsedda för målskjutning.

2 §.

Med ammunition — — — — —

Från förordningens tillämpning undantagas hagel, massiva kulor, hagelpatroner och tändhattar för sådana samt patron- och laddningshylsor utan tändhattar, avsedda för sådana handvapen för vilka förordningen gäller, ävensom kulammunition för jaktstudsare med kaliber överstigande 6,5 millimeter.

Utöver vad — — — — — och giftstadgan.

6 §.

Utän hinder av vad i 5 § 1 och 2 mom. stadgas må den, som är berättigad att innehava skjutvapen, för kortare tid, högst två veckor, utlåna vapnet för samma ändamål som tillståndet avser eller, där vapnet innehaves på grund av deklarationsbevis,

(Föreslagen lydelse)

skjutvapen äger även tillämpning å obrukbara vapen, vilka i brukbart skick skulle vara hänförliga till skjutvapen, samt å lösa slutstycken, eldrör och pipor till skjutvapen, dock ej å instickspipor för kulgevär och pistoler eller andra dylika fickvapen.

Bestämmelserna i denna förordning gälla ej skjutvapen tillverkade före 1860, skjutapparater för slakt, signalgivning, livräddning eller dylikt, startpistoler eller sådana luft- eller fjäderbössor eller luft- eller fjäderpistoler, som äro avsedda för målskjutning.

2 §.

nu sagts.

Från förordningens tillämpning undantagas hagel, massiva kulor, hagelpatroner och tändhattar för sådana, kolsyrepatroner samt patron- och laddningshylsor utan tändhattar, avsedda för sådana handvapen för vilka förordningen gäller, ävensom kulammunition för jaktstudsare med kaliber överstigande 6,5 millimeter.

6 §.

Utän hinder av vad i 5 § 1 och 2 mom. stadgas må den, som är berättigad att innehava skjutvapen, för kortare tid, högst två veckor, utlåna vapnet för samma ändamål som tillståndet avser eller, om vapnet innehaves på grund av deklarationsbevis,

(Nuvarande lydelse)

för jakt eller övnings- eller tävlings-skjutning. Utlåning må dock ej ske till den som ej fyllt aderton år eller som upplåtaren veterligt fått skjutvapen dömt förverkat eller meddelat tillstånd till innehav av skjutvapen återkallat eller förbjudits att innehava sådant vapen, ej heller till person, som skäligen kan antagas komma att missbruka vapnet.

Vid upplåtelse som i första stycket sägs skall, såvida ej vapnet är avsett att användas endast i upplåtarens närvaro, upplåtaren till låntagaren överlämna avskrift av sitt tillstånds- eller deklarationsbevis, försedd med påskrift om utlåningen, låntagarens namn, födelsetid och hemvist samt den tid och det ändamål upplåtelsen avser. Tillhör låntagaren upplåtarens familj, *äger upplåtaren dock i stället för sådan handling till låntagaren överlämna sitt tillstånds- eller deklarationsbevis.*

Tillstånd enligt — — — — — rörande vapnet.

Om sammanslutnings — — — — — i 9 §.

8 §.

1 m o m. Tillstånd att — — — — — äro därtill.

Avser ansökan jaktvapen eller vapen, som huvudsakligen har affektions- eller prydnadsvärde, och har vapnet förvärvat genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, må tillstånd att innehava vap-

1* — Bihang till riksdagens protokoll 1961. 9 saml. 1 avd. Nr 4

(Föreslagen lydelse)

för jakt eller övnings- eller tävlings-skjutning. Utlåning må dock ej ske till den, som ej fyllt aderton år eller som upplåtaren veterligt fått skjutvapen dömt förverkat eller meddelat tillstånd till innehav av skjutvapen återkallat eller förbjudits att innehava sådant vapen, ej heller till person, som skäligen kan antagas komma att missbruka vapnet. *För jakt efter älg må skjutvapen ej utlånas till annan än den, som på grund av tillstånd eller deklarationsbevis äger innehava vapen lämpat för sådan jakt.*

Vid upplåtelse som i första stycket sägs skall, såvida ej vapnet är avsett att användas endast i upplåtarens närvaro, upplåtaren till låntagaren överlämna avskrift av sitt tillstånds- eller deklarationsbevis, försedd med påskrift om utlåningen, låntagarens namn, födelsetid och hemvist samt den tid och det ändamål upplåtelsen avser. Tillhör låntagaren upplåtarens familj *eller är fråga om upplåtelse av gaspistol till anställd i och för dennes tjänst, erfordras dock blott att upplåtaren överlämnar sitt tillstånds- eller deklarationsbevis till låntagaren.*

8 §.

Avser ansökan jaktvapen, som förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, må tillstånd att innehava vapnet meddelas även om sökanden ej finnes vara i behov av vapnet. *Tillstånd att inne-*

(Nuvarande lydelse)

net meddelas även om sökanden ej finnes vara i behov av vapnet.

Är sökanden — — — — — hans person.

11 §.

Vill den som är berättigad att innehava skjutvapen vidtaga sådan förändring av vapnet, att det erhåller annan kaliber än vad i tillstånds- eller deklarationsbeviset angives, eller vidtaga annan väsentlig förändring *i syfte att öka vapnets användbarhet för annat ändamål än det för vilket vapnet huvudsakligen är avsett*, har han att söka tillstånd därtill hos myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket sägs. Därvid skola bestämmelserna i 7, 8 och 10 §§ i tillämpliga delar gälla.

17 §.

Har ansökan om tillstånd att innehava vapen, som förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, avslagits, skall vad i 15 och 16 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning, såframt sökanden ej *sist* inom tre månader från delfåendet av avslagsbeslutet eller inom den längre tid som den myndighet, vilken meddelat avslagsbeslutet, i särskilt fall bestämmer hos myndigheten styrker, att egendomen överlåtits till någon, som äger innehava densamma, *eller gjorts varaktigt obrukbar*.

(Föreslagen lydelse)

hava vapen må jämväl meddelas utan att behov av vapnet ådagalagts, då vapnet huvudsakligen har affektions- eller prydnadsvärde; vid sådant tillstånd må knytas det villkor för innehavet, att vapnet göres varaktigt obrukbart.

11 §.

Vill den som är berättigad att innehava skjutvapen vidtaga sådan förändring av vapnet, att det erhåller annan kaliber än vad i tillstånds- eller deklarationsbeviset angives, eller vidtaga annan väsentlig förändring *av vapnet såsom förkortning av pipan, ändring av patronläget eller slutstycket eller införande av repe-tersystem*, har han att söka tillstånd därtill hos myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket sägs. Därvid skola bestämmelserna i 7, 8 och 10 §§ i tillämpliga delar gälla.

17 §.

Har ansökan om tillstånd att innehava vapen, som förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt, avslagits, skall vad i 15 och 16 §§ stadgas äga motsvarande tillämpning, såframt sökanden ej inom tre månader från delfåendet av avslagsbeslutet eller inom den längre tid som den myndighet, vilken meddelat avslagsbeslutet, i särskilt fall bestämmer hos myndigheten styrker, att egendomen överlåtits till någon, som äger innehava densamma.

Vad i 15 och 16 §§ stadgas skall ock äga motsvarande tillämpning be-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

träffande vapen, som någon innehar utan tillstånd och som domstol funnit ej böra förklaras förverkat, såframt innehavaren ej inom tre månader från det domen vann laga kraft hos myndighet som avses i 5 § 1 mom. första stycket antingen ansökt om tillstånd att innehava egendomen eller styrker, att egendomen överlåtits till någon, som äger innehava densamma. Har ansökan som nu sagts avslagits, skall gälla vad i första stycket stadgas för motsvarande fall.

31 §.

31 §.

I fråga — — — — — motsvarande tillämpning.

Utan hinder av vad i 5 § 1 och 2 mom. samt 21 § 1 mom. stadgas må handlande utlämna skjutvapen på prov till spekulant jämte erforderlig ammunition till vapnet. Därvid skall vad i 6 § första stycket stadgas äga motsvarande tillämpning.

Utan hinder av vad i 5 § 1 och 2 mom. samt 21 § 1 mom. stadgas må handlande för provskjutning utlämna skjutvapen jämte erforderlig ammunition till spekulant. Därvid skall vad i 6 § första stycket andra punkten stadgas äga motsvarande tillämpning.

Vid upplåtelse — — — — — upplåtelsen avser.

35 §.

35 §.

1 m o m. Utan tillstånd enligt vad nedan sägs må skjutvapen och ammunition ej införas till riket. Om rätt för tillverkare och handlande att till riket införa ammunition skall dock gälla vad härutinnan stadgas i förordningen om explosiva varor.

1 m o m. Ej må i andra fall än nedan sägs skjutvapen och ammunition utan tillstånd införas till riket. Om rätt för tillverkare och handlande att till riket införa ammunition skall dock gälla vad härutinnan stadgas i förordningen om explosiva varor.

Tillstånd till — — — — — sitt säte.

Avser ansökan jämväl tillstånd att utan hinder av gällande utförselbud inom viss tid återutföra vapen, som sökanden innehar för personligt bruk, eller ammunition till sådant vapen, ankommer det på länsstyrel-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

sen att även upptaga ansökningen i denna del till prövning.

Beträffande tillstånd — — — — — delar gälla.

Utan hinder av vad ovan stadgats må, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av generaltullstyrelsen, svenska, danska, finska och norska medborgare till Sverige från Danmark, Finland eller Norge för tillfällig användning härstädes vid jakt eller tävling införa sedvanliga jakt- och tävlingsskjutvapen jämte tillhörande ammunition mot det att vid införseln dels till tullmyndigheten i införselorten avlämnas skriftlig deklARATION, dels för nämnda myndighet uppvisas tillstånds- eller anmälningsbevis, som i det av ovan nämnda länder, där vapnen innehavas, må erfordras för rätt att innehava desamma, eller ock bevis av myndighet i nämnda land att för sådan rätt ej kräves tillstånd eller anmälan.

Den som erhållit tillstånd att införa skjutvapen och ammunition äger innehava egendomen för det ändamål tillståndet avser. Vapen och ammunition, som införts jämlikt femte stycket, må under högst tre månader från införseldagen innehavas av den, som infört egendomen, utan att särskilt tillstånd därtill er-

Utan särskilt tillstånd må enskild person införa skjutvapen, som han enligt 3 § är berättigad att här i riket innehava för personligt bruk, så ock ammunition, som här i riket behörigen förvärvats. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning beträffande sammanslutning som avses i 9 §.

Utan tillstånd må ock, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av generaltullstyrelsen, svenska, danska, finska och norska medborgare från Danmark, Finland eller Norge för tillfällig användning härstädes vid jakt eller tävling införa sedvanliga jakt- och tävlingsskjutvapen jämte tillhörande ammunition mot det att vid införseln dels till tullmyndigheten i införselorten avlämnas skriftlig deklARATION, dels för nämnda myndighet uppvisas tillstånds- eller anmälningsbevis, som i det av ovan nämnda länder, där vapnen innehavas, må erfordras för rätt att innehava desamma, eller ock bevis av myndighet i nämnda land att för sådan rätt ej kräves tillstånd eller anmälan.

Den som erhållit tillstånd att införa skjutvapen och ammunition äger innehava egendomen för det ändamål tillståndet avser. Denna rätt må i tillståndet begränsas att avse viss tid. Vapen och ammunition, som införts jämlikt femte stycket, må under högst tre månader från införseldagen innehavas av den, som

(Nuvarande lydelse)

fordras. Rörande innehavet i fall som i detta stycke sägs skall vad förut i denna förordning är stadgat om innehav av vapen och ammunition äga motsvarande tillämpning.

Utan hinder — — — — — inom riket.

36 §.

1 m o m. Innehar någon skjutvapen utan att vara berättigad därtill; eller

använder någon, med uppenbart missbruk av sin rätt att innehava skjutvapen, detsamma för annat ändamål än det vartill han är berättigad att använda vapnet; eller

ändrar någon vapen, där enligt 11 § tillstånd härtill erfordras, utan att hava erhållit sådant tillstånd; eller

underlåter innehavare av vapen att, efter vad i 15, 17 eller 30 § sägs, avlämna vapnet och ammunition till detsamma; eller

förvärvar någon ammunition i strid mot vad i 21 § sägs,

straffes med dagsböter eller fängelse, och skall egendomen förklaras förverkad till kronan. Har förseelsen skett av förbiseende eller äro eljest särskilda skäl därtill, äger rätten pröva, huruvida egendomen skall vara förverkad. Finnes egendomen ej i behåll, må i stället värdet förklaras förverkat.

Där vapen förklaras förverkat, må jämväl för detsamma avsedd ammunition som den dömda innehar förklaras förverkad.

7 m o m. Dömes någon för för-

(Föreslagen lydelse)

infört egendomen, utan att särskilt tillstånd därtill erfordras. Rörande innehavet i fall som i detta stycke sägs skall vad förut i denna förordning är stadgat om innehav av vapen och ammunition äga motsvarande tillämpning.

36 §.

1 m o m. Innehar någon skjutvapen utan att vara berättigad därtill; eller

använder någon, med uppenbart missbruk av sin rätt att innehava skjutvapen, detsamma för annat ändamål än det vartill han är berättigad att använda vapnet; eller

ändrar någon vapen, där enligt 11 § tillstånd härtill erfordras, utan att hava erhållit sådant tillstånd; eller

underlåter innehavare av vapen att, efter vad i 15, 17 eller 30 § sägs, avlämna vapnet och ammunition till detsamma; eller

förvärvar någon ammunition i strid mot vad i 21 § sägs,

straffes med dagsböter eller fängelse.

Egendom, med vilken förfarits på sätt i första stycket sägs, skall förklaras förverkad till kronan, om det ej är uppenbart obilligt. Finnes egendomen ej i behåll, må i stället värdet förklaras förverkat.

Förklaras vapen förverkat, må jämväl för detsamma avsedd ammunition som den felande innehar förklaras förverkad.

7 m o m. Dömes någon för förse-

(Nuvarande lydelse)

seelse som i denna paragraf sägs eller har eljest högre rätt avgjort mål, vari sådan dom meddelats, åligger det domstolen att ofördröjligen om domen underrätta myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses eller, där fråga är om den som idkar handel med skjutvapen eller ammunition, länsstyrelsen i det län, där rörelsen utövas. Enahanda underrättelseplikt åligger domstolen, där någon som övertygats om gärning som avses i denna paragraf förklarats jämlikt 5 kap. 5 § strafflagen ej kunna fällas till ansvar.

41 §.

2 m o m. Utan hinder av vad i 8 § 1 mom. är stadgat må tillstånd att innehava skjutvapen beviljas den, som författningsenligt är skyldig anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet erfordras för någon som är *inskriven* i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst. Tillstånd meddelas *i förekommande fall efter polischefens och civilförsvarschefens hörande* av polismyndigheten i den ort, där den anläggning eller byggnad är belägen, för vilken verkskydd skall vara organiserat, dock att i Stockholm tillstånd meddelas av överståthållarämbetet.

Vad i 12, 25, 26 och 36 §§ stadgas om sammanslutning som i 9 § sägs och medlem av sådan sammanslutning skall i tillämpliga delar gälla dels den som fått tillstånd enligt vad nu sagts dels ock den som är *inskriv-*

(Föreslagen lydelse)

else som i denna paragraf sägs eller har eljest högre rätt avgjort mål, vari sådan dom meddelats, åligger det domstolen att ofördröjligen om domen underrätta myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses eller, där fråga är om den som idkar handel med skjutvapen eller ammunition, länsstyrelsen i det län, där rörelsen utövas. Enahanda underrättelseplikt åligger domstolen, där någon som övertygats om gärning som avses i denna paragraf förklarats jämlikt 5 kap. 5 § strafflagen ej kunna fällas till ansvar, *så ock då förverkande av vapen eller ammunition helt eller delvis eftergivits.*

41 §.

2 m o m. Utan hinder av vad i 8 § 1 mom. är stadgat må tillstånd att innehava skjutvapen beviljas den, som författningsenligt är skyldig anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet erfordras för någon som är *krigsplacerad* i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst. Tillstånd meddelas av polismyndigheten i den ort, där den anläggning eller byggnad är belägen, för vilken verkskydd skall vara organiserat, dock att i Stockholm tillstånd meddelas av överståthållarämbetet.

Vad i 12, 25, 26 och 36 §§ stadgas om sammanslutning som i 9 § sägs och medlem av sådan sammanslutning skall i tillämpliga delar gälla dels den som fått tillstånd enligt vad nu sagts dels ock den som är

(Nuvarande lydelse)

ven i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst med skyldighet enligt gällande specialplan för verkskyddet att vara utrustad med vapen. Tillstånd att förvärva ammunition för verkskyddsändamål meddelas av polismyndigheten i den ort där verkskyddet finnes eller, om verkskyddet finnes i Stockholm, av överståthållarämbetet. Vad i 25 § 2 mom. stadgas om överlåtelse av ammunition skall gälla jämväl annan överlåtelse därav för verkskyddsändamål än för övnings- eller tävlingskjutning.

Vid tillstånd — — — — — finnas erforderliga.

3 m o m. Vad i 5 § stadgas skall ej gälla beträffande överlåtelse eller upplåtelse till statens befattningshavare eller person tillhörande försvars-, civilförsvars- eller polisväsendet av sådant vapen, som vederbörande enligt utfärdade föreskrifter är skyldig att innehava för tjänsten, därest överlåtelsen eller upplåtelsen sker från kronan eller myndighet som i 1 mom. sägs, och icke heller beträffande upplåtelse för verkskyddsändamål till den som är *inskriven* i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst med skyldighet enligt gällande specialplan att vara utrustad med skjutvapen. Utan hinder av vad i 5 § föreskrives må vidare skjutvapen överlåtas eller upplåtas från kronan till sammanslutning, beträffande vilken Kungl. Maj:t förordnat därom, eller till den som för kronans räkning tillverkar krigsmateriel. I fall som avses i detta stycke äger vederbörande vapeninnehavare jämväl utan tillstånd varom

(Föreslagen lydelse)

krigsplacerad i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst med skyldighet enligt gällande specialplan för verkskyddet att vara utrustad med vapen. Tillstånd att förvärva ammunition för verkskyddsändamål meddelas av polismyndigheten i den ort där verkskyddet finnes eller, om verkskyddet finnes i Stockholm, av överståthållarämbetet. Vad i 25 § 2 mom. stadgas om överlåtelse av ammunition skall gälla jämväl annan överlåtelse därav för verkskyddsändamål än för övnings- eller tävlingskjutning.

3 m o m. Vad i 5 § stadgas skall ej gälla beträffande överlåtelse eller upplåtelse till statens befattningshavare eller person tillhörande försvars-, civilförsvars- eller polisväsendet av sådant vapen, som vederbörande enligt utfärdade föreskrifter är skyldig att innehava för tjänsten, därest överlåtelsen eller upplåtelsen sker från kronan eller myndighet som i 1 mom. sägs, och icke heller beträffande upplåtelse för verkskyddsändamål till den som är *krigsplacerad* i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst med skyldighet enligt gällande specialplan att vara utrustad med skjutvapen. Utan hinder av vad i 5 § föreskrives må vidare skjutvapen överlåtas eller upplåtas från kronan till sammanslutning, beträffande vilken Kungl. Maj:t förordnat därom, eller till den som för kronans räkning tillverkar krigsmateriel. I fall som avses i detta stycke äger vederbörande vapeninnehavare jämväl utan tillstånd varom

(Nuvarande lydelse)

stadgas i 21 § från kronan eller myndighet som i 1 mom. sägs förvärva erforderlig ammunition till vapnet.

Vill den — — — — — motsvarande tillämpning.

(Föreslagen lydelse)

stadgas i 21 § från kronan eller myndighet som i 1 mom. sägs förvärva erforderlig ammunition till vapnet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1961.

Stadgandet i 36 § 1 mom. vapenförordningen om påföljd, då någon innehar skjutvapen utan att vara berättigad därtill, skall icke gälla i fråga om innehav av vapen, som efter att hava gjorts varaktigt obrukbart förvärvats före den 1 juli 1961.

I. Inledning

Nu gällande vapenförordning trädde i kraft den 1 januari 1950. Därefter har vissa förändringar företagits. Sålunda har en successiv överflyttning av flertalet vapenärenden från länsstyrelserna till polismyndigheterna genomförts och vissa lättnader har medgivits för nordiska medborgare vid införsel av vapen och ammunition.

I skilda sammanhang har emellertid kritik riktats mot en del bestämmelser i förordningen, vilka vållat svårigheter vid tillämpningen. Även i övrigt har en revision på särskilda punkter ansetts påkallad. Inom inrikesdepartementet har med anledning härav upprättats en den 12 oktober 1960 dagtecknad promemoria med förslag till vissa ändringar.

Över departementspromemorian har efter remiss yttranden avgivits av justitiekanslersämbetet, hovrätten för Nedre Norrland, riksåklagarämbetet, chefen för försvarsstaben, armétygförvaltningen, krigsmaterielinspektören, generaltullstyrelsen, statens handelslicensnämnd, statens kriminaltekniska anstalt, sprängämnesinspektionen, statspolisintendenten, statskontoret, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Värmlands, Jämtlands och Norrbottens län, utredningen rörande specialstraffrätten, 1949 års jaktutredning, föreningen Sveriges landsfiskaler, föreningen Sveriges stadsfiskaler, skytteförbundens överstyrelse, svenska jä-

gareförbundet, svenska pistolskytteförbundet, svenska sportskytteförbundet, Sveriges vapenhandlareförening, svenska droskbilägareförbundet och Sveriges grossistförbund. Vid åtskilliga av yttrandena har fogats utlåtanden från sammanslutningar och underordnade myndigheter.

Vidare har landsfiskalen i Ulricehamns distrikt i skrivelse till departementet den 3 juli 1959 ifrågasatt huruvida föreskrifterna rörande obrukbara vapen inte borde ändras. Över denna skrivelse har yttrande efter remiss avgivits av statspolisintendenten.

I propositionen föreslås, att definitionen på skjutvapen i vapenförordningen ändras främst för att klargöra att kolsyrevapen faller under förordningen. Vidare skall enligt förslaget förordningens tillämpningsområde utvidgas till att omfatta även vapen som gjorts obrukbara samt sådana fram-laddningsvapen som hittills varit undantagna därifrån. Vapen som tillverkats före 1860 avses dock falla utanför förordningen. Utlåningsbestämmelserna förenklas såvitt gäller utlåning av gaspistol till anställd men skärps i fråga om utlåning av vapen för älgjakt. Ytterligare föreslås en begränsning i möjligheterna att utan tillstånd ändra skjutvapen. Tillstånd skall sålunda fordras för alla väsentliga ändringar av ett skjutvapen, oberoende av syftet med ändringarna.

Förslaget avser därjämte att bereda lättnader i gällande bestämmelser om införsel av vapen, som vederbörande äger för personligt bruk inneha i Sverige, och ammunition, som behörigen förvärvats här i riket.

Slutligen föreslås förtydligande av förverkandebestämmelserna och utvidgning av kronans skyldighet att inlösa vapen och ammunition.

2. Gällande rätt

I fråga om gällande rätt tillåter utskottet sig att hänvisa till de i propositionen å s. 13—15, 23—24, 30, 32—34 och 39—40 intagna redogörelserna.

3. Motivering

I propositionen, till vilken utskottet i dessa delar får hänvisa, redogöres för departementspromemorian och skrivelsen från landsfiskalen i Ulricehamns distrikt samt för yttrandena däröver å s. 15—20, 24—27, 30—32, 34—38 och 41—45.

Föredragande departementschefen, statsrådet Johansson, anför i fråga om vapenförordningens tillämpningsområde följande.

»Bestämmelserna i vapenförordningen har kommit till efter en avvägning mellan å ena sidan allmänhetens intresse att få tillgång till vapen för jakt och målskjutning samt å andra sidan nödvändigheten av säkerhetsskäl att begränsa möjligheterna för olämpliga personer att förfoga över farliga vapen.

Denna avvägning synes ha varit i stort sett ändamålsenlig. Emellertid har efter vapenförordningens tillkomst nya typer av vapen kommit fram såsom kolsyrevapen och framladdningsvapen, vilket nödvändiggör en precisering eller ändring av bestämmelserna om förordningens tillämpningsområde. I inte så få fall har vidare inträffat att vapen, som ansetts ha gjorts varaktigt obrukbara och därför kunnat förvärfvas utan tillstånd, därefter återställts i brukbart skick, vilket förhållande likaledes motiverar en omprövning av tillståndspliktens omfattning.

Vad först angår *kolsyrevapnen* torde sådana vapen, liksom luftvapen, innefattas i nu gällande definition av skjutvapen. Den osäkerhet som rått om licensplikt för vapnen synes ej heller ha avsett detta förhållande utan frågan, om kolsyrevapen är att jämföras med luftvapen, vilka är licensfria om de är avsedda för målskjutning. Kolsyrevapnen skiljer sig emellertid från luftvapen därigenom, att utskjutningen sker medelst en särskilt framställd gas. Härigenom kan vapnens användbarhet och samtidigt deras farlighet ökas på ett sätt som inte torde vara möjligt när det gäller luftvapen. Enligt vad jag inhämtat finns redan nu kolsyrevapen, med vilka ett hundratal skott kan avlossas utan omladdning. Jag hyser alltså alltjämt den uppfattning som jag gav uttryck för i det i promemorian redovisade interpellationssvaret, nämligen att kolsyrevapen är licenspliktiga. En motsatt uppfattning har inte heller hävdats i något remissyttrande.

I likhet med vad som uttalas i promemorian och allmänt understrykes i remissyttrandena anser jag ett förtydligande böra ske i fråga om licensplikten för kolsyrevapen. Det förslag som i detta syfte framlagts i promemorian har godtagits av det övervägande flertalet remissinstanser. Att, såsom i något fall föreslagits, göra förtydligandet genom ett tillägg till anvisningarna finner jag mindre lämpligt. I anvisningarna göres för närvarande inga uttalanden rörande vapenförordningens tillämpningsområde. Jag förordar alltså att definitionen på skjutvapen i 1 § ändras så att därmed förstås vapen med vilka kulor, hagel eller andra projektiler kan utskjutas medelst krutladdning, kolsyreladdning, komprimerad luft eller annat utskjutningsmedel.

Jag biträder likaledes det i promemorian framlagda förslaget att från vapenförordningens bestämmelser om ammunition undantaga kolsyrepatroner, vilket förslag lämnats utan erinran under remissbehandlingen.

Som framgår av promemorian har vissa myndigheter tidigare ansett kolsyrevapen vara licensfria. Det vore givetvis mindre tillfredsställande om den, som i förlitan på sådan myndighets besked utan tillstånd anskaffat ett kolsyrevapen, skulle straffas för sitt innehav av vapnet och få detta förklarad förverkat. Enligt justitiekanslersämbetets och riksåklagarämbetets uppfattning skall emellertid enligt allmänna grunder någon påföljd inte utdömas i sådana fall, varför särskilda föreskrifter för dessa fall skulle kunna undvaras. Justitiekanslersämbetet har även påpekat, att ytterligare trygghet för att åtal ej anställs mot den som sålunda förlitat sig på myndighets be-

sked kan vinnas genom ett klagörande cirkulär från riksåklagaren till åklagarna i riket. Med hänsyn härtill anser jag att frågan om frihet från påföljd för olovligt innehav av kolsyrevapen i berörda fall kan överlämnas åt rättstillämpningen och att några övergångsbestämmelser i denna del följaktligen inte erfordras.

Vid vapenförordningens tillkomst 1949 infördes det fortfarande gällande uttryckliga undantaget från förordningens tillämpningsområde för *vapen som gjorts varaktigt obrukbart*. Bestämmelsen ansågs vara av formell natur. Med skjutvapen avsågs nämligen tidigare — liksom enligt gällande definition — endast vapen med vilka projektiler kunde utskjutas. Med anledning av att betänkligheter hade framförts rörande lämpligheten att överlämna åt vapeninnehavaren att själv bedöma när vapnet vore att anse som obrukbart framhölls i motiveringen till stadgandet, att tvekan om innebörden därav näppeligen kunde befaras uppstå i tillämpningen, varjämte anfördes de sedermera i anvisningarna till förordningen intagna exemplen på åtgärder, som måste ha vidtagits med vapnet för att det skall anses som varaktigt obrukbart.

I den kritik som nu riktas mot undantagsstadgandet för varaktigt obrukbara vapen göres gällande, att det med hänsyn till den tekniska utrustning, som numera står de flesta till buds, inte föreligger några större svårigheter att återställa ett obrukbart vapen i brukbart skick, inte ens om mer långtgående åtgärder vidtagits med vapnet än som föreskrives i anvisningarna till vapenförordningen. Vidare har man från skilda håll vänt sig mot den allt vanligare förekommande handeln med s. k. pluggade vapen. Dessa utbjuds till höga priser och ofta med angivande av vapnets skjutegenskaper, varför tvekan knappast kan råda om att vapnen anses användbara även för annat än prydnadsändamål. Det är ej heller ovanligt att fabriksnya vapen på föreskrivet sätt göres obrukbara. Man synes med fog kunna antaga att dylika vapen anses kunna återställas i brukbart skick och att pluggningen allenast syftar till att möjliggöra licensfri handel med dem. Enligt vad jag erfarit har det förekommit att pluggade vapen förvärvats bl. a. av ungdomar samt återställts i brukbart skick och kommit till användning i samband med brottsliga handlingar. Även ett vapen som gjorts obrukbart utgör för övrigt ett verksamt hjälpmedel vid brott, eftersom vapnet till det yttre ofta inte förete olikheter i jämförelse med ett funktionsdugligt vapen.

Vad nu sagts torde ge vid handen, att ändrade bestämmelser beträffande funktionsodugliga vapen måste övervägas. Att endast ändra föreskrifterna och anvisningarna i fråga om obrukbart vapen eller stoppa försäljningen från kronans förråd av pluggade vapen synes härvid icke vara tillräckligt för att stävja det påtalade missbruket. Jag har för min del kommit till den uppfattningen att det enda effektiva sättet att på längre sikt få slut på missbruket är att också obrukbara vapen föres in under vapenförordningen. Jag föreslår därför sådan ändring i 1 § att bestämmelserna om skjut-

vapen skall gälla även obrukbara vapen, vilka i brukbart skick skulle vara hänförliga till skjutvapen.

Ändringen bör emellertid inte ges tillbakaverkande kraft, varför jag samtidigt föreslår en övergångsbestämmelse av innebörd, att den som då ändringen träder i kraft innehar vapen, som gjorts varaktigt obrukbart, även i fortsättningen får inneha vapnet utan tillstånd. Övriga bestämmelser i vapenförordningen, såsom stadgandena om överlåtelse, utlåning och ändring av vapen, blir dock tillämpliga även i här berörda fall. Om vapen som här avses återställts i brukbart skick utan att tillstånd till innehav av vapnet sökts, torde redan enligt hittillsvarande bestämmelser innehavet vara att betrakta som olovligt och vapnet således kunna förklaras förverkat.

Som följd av den föreslagna ändringen beträffande pluggade vapen kommer ej heller handel med dessa vapen att få äga rum utan tillstånd. Eftersom vapenförordningens bestämmelser inte gäller kronan, kan försäljning av pluggade vapen från kronans förråd ske också i fortsättningen. Då emellertid tillstånd krävs för förvärvet, torde i praktiken försäljningen komma att nedgå väsentligt. Den saknar dock från ekonomisk synpunkt nämnvärd betydelse för kronan. Inkomsterna av kronans vapenförsäljning uppgår till 20 000—25 000 kronor om året. Av detta belopp torde avsevärt mindre än hälften härröra från försäljning av pluggade vapen.

Enligt — — — gällande bestämmelser krävs i allmänhet för tillstånd att inneha skjutvapen att sökanden finnes vara i behov av vapnet och att han skäligen kan antagas ej komma att missbruka det. Även om behov ej föreligger kan tillstånd dock meddelas, då ansökan avser jaktvapen eller vapen, som huvudsakligen har affektions- eller prydnadsvärde, allt under förutsättning att vapnet förvärvats genom arv eller testamente eller på grund av giftorätt. Om möjligheten att licensfritt inneha dekorationsvapen som gjorts varaktigt obrukbart nu såsom jag föreslagit borttages, torde nyssnämnda avsteg från behovskravet böra gälla i alla fall, då någon vill förvärva vapen som huvudsakligen har affektions- eller prydnadsvärde. Dock bör tillståndsmyndigheten kunna föreskriva, att vapnet får innehavas endast om det göres varaktigt obrukbart. Sådant villkor synes böra komma ifråga, om för vapnet användbar ammunition finnes att tillgå i handeln. Jag förordar att bestämmelserna om tillståndsprovningen i 8 § vapenförordningen ändras i enlighet med vad jag nu anfört.

Från vapenförordningen undantages för närvarande andra *framladdningsvapen* än sådana som ingår i krigsmaktens utrustning. I överståthållarämbetets yttrande framhålles, att man nu ämnar på den svenska marknaden införa en revolver av framladdningstyp, vilken kan laddas med flera skott samtidigt. I likhet med ämbetet finner jag det uppenbart att ett dylikt vapen inte bör vara undandraget licensplikt. Undantaget har tillkommit för att äldre vapen, till vilka ammunition inte längre finns, skall kunna förvärvas och innehavas utan tillstånd. Enligt vad som upplysts började allt-

jämt användbara bakladdningsvapen för enhetspatroner tillverkas på 1860-talet. Syftet med det hittillsvarande undantaget skulle därför även kunna nås om i stället vapen tillverkade före 1860 undantogs från förordningen. Jag föreslår alltså att nu gällande undantagsbestämmelse för framladdningsvapen ändras till att avse alla vapen tillverkade före 1860.

I 41 § föreslås *vissa formella ändringar* till följd av den ändrade lagstiftningen rörande civilförsvaret. I detta sammanhang må endast nämnas, att föreskriften om hörande av polischefen och civilförsvarschefen, innan tillstånd till vapeninnehav i vissa fall meddelas den som författningsenligt är skyldig anordna verkskydd, föreslås helt utgå. Det får förutsättas, att den tillståndsbeviljande myndigheten utan uttrycklig föreskrift gör sig underbyggd om att förutsättningarna för tillstånd i dylika fall förefinns.»

I fråga om utlåning av vapen yttrar *departementschefen* följande.

»Enligt 5 § vapenförordningen måste den som vill låna ett skjutvapen ha tillstånd därtill, och vapen får inte utlånas till annan än den som fått sådant tillstånd. Tillfällig utlåning för högst 14 dagar får dock enligt 6 § ske till den som fyllt 18 år och dessutom uppfyller vissa personliga kvalifikationer i övrigt. Vapenhandlare får jämlikt 31 § likaså utan att tillstånd krävs utlåna vapen på prov till spekulant. För tillfällig utlåning fordras inte att låntagaren styrker sin skjutskicklighet, vilket krav däremot uppställs för tillstånd att låna eller inneha skjutvapen. Detta förhållande har påtalats av bl. a. svenska jägareförbundet, som tillika pekat på att den som fyllt 18 år äger tillfälligt låna t. ex. en älgstudsare, medan han regelmässigt inte får tillstånd att inneha sådant vapen förrän han fyllt 21 år. Dessa omständigheter anses ha lett till missförhållanden särskilt i fråga om lån av vapen för deltagande i älgjakt. Sålunda säges det inte vara ovanligt, att den som får avslag på ansökan om licens för älgvapen i stället lånar sådant vapen av någon bekant eller av vapenhandlare. Jag delar helt uppfattningen att en sådan ordning inte är tillfredsställande. För licens på älgvapen kräves redan nu på sina håll att sökanden avlagt särskilt skjutprov för älgjakt och jag anser det lämpligt att, såsom svenska jägareförbundet i annat sammanhang förordat, skärpta krav generellt uppställs på visad skjutskicklighet innan licens meddelas för älgvapen. Det bör då inte få förekomma att personer som inte uppfyller dessa krav likväl jagar med sådant vapen. Jag biträder därför svenska jägareförbundets förslag om sådan ändring av 6 § första stycket vapenförordningen att skjutvapen får utlånas för älgjakt endast till den som på grund av tillstånd eller deklaraionsbevis äger inneha älgvapen. Vapenhandlandes utlåning av vapen till spekulant torde enligt gällande bestämmelser inte få ske för jaktändamål. Den av mig förordade ändringen av 6 § första stycket föranleder emellertid ett förtydligande av 31 §.

Däremot ställer jag mig tveksam till förslagen om en fullständig omregle-

ring av möjligheterna i övrigt till licensfri utlåning. Några väsentliga olägenheter synes inte ha yppats i fråga om lån av andra vapen än älgvapen. Det i ett yttrande omnämnda förslaget, att skjutvapen utlånas för längre tid genom att upplåtelsen fortlöpande förnyas efter utgången av varje tvåveckorsperiod, torde strida mot 6 § och således i vart fall böra föranleda indragning av upplåtarens licens. Att helt förbjuda all licensfri utlåning anser jag därför inte vara befogat. — — —

Det har vid skilda tillfällen framkommit önskemål från yrkesutövare, som i särskilt hög grad är utsatta för risker för överfall, att erhålla vapen till självförsvar. Dessa önskemål har i viss utsträckning beaktats i anvisningarna till vapenförordningen. Där sägs visserligen att tillstånd att förvärva pistol eller dylikt vapen för skyddsändamål bör meddelas endast då ett verkligt kvalificerat behov föreligger. En motsvarande restriktivitet rekommenderas dock inte i fråga om gaspistol eller annat likartat vapen, som vid normal användning inte kan medföra bestående skada på person. Droskförare och andra som i sin yrkesutövning eller eljest är särskilt utsatta för risk för överfall bör enligt anvisningarna regelmässigt och utan större omgång få tillstånd att förvärva sådana vapen.

De sålunda gällande föreskrifterna synes mig vara lämpliga. Såsom svenska droskbilägareförbundet framhållit är det emellertid knappast att vänta, att förare som anställes tillfälligt eller i vart fall för kortare perioder själva anskaffar gaspistol, varför droskägaren har ett berättigat intresse av att utan hindrande formaliteter kunna förse föraren med sådant vapen. Detta synes lämpligen kunna tillgodoses på det sätt som överståthållarämbetet föreslagit och som allmänt godtagits av remissinstanserna, nämligen att droskägaren får låna ut sin gaspistol till föraren och i samband därmed endast behöver överlämna sitt tillståndsbevis till honom. Motsvarande bör, såsom överståthållarämbetet likaledes förordat utan att invändningar rests däremot, gälla för andra kategorier som anses vara i behov av gaspistol. Jag anser sålunda bestämmelserna i 6 § andra stycket vapenförordningen böra ändras så att för utlåning av gaspistol till anställd blott skall fordras att upplåtaren överlämnar sitt tillståndsbevis till låntagaren. Av stadgandet bör vidare framgå, att denna lättnad endast skall gälla vid utlåning till den anställde för dennes tjänst.»

Vad ändring av skjutvapen beträffar, framhåller *departementschefen* följande.

»Kravet på tillstånd till ändring av skjutvapen infördes år 1949. Orsaken var främst att innehavare av mausegevär, som inköpts från kronans förråd, i ganska stor utsträckning låtit ändra vapnen till jaktgevär (älgstudsare) och att tillstånd därtill enligt praxis ej ansetts erforderligt. Stadgandet i 11 § vapenförordningen har utformats med hänsyn till detta syfte. Utan tillstånd torde alltjämt kunna vidtagas sådana ändringar, som inte avser vapnets ka-

liber och ej heller syftar till att öka vapnets användbarhet för annat ändamål än det för vilket vapnet huvudsakligen är avsett.

Uppenbarligen innebär det, som Husqvarna Vapenfabriks Aktiebolag framhållit i sin i promemorian återgivna skrivelse, stora risker när vapen ändras för att möjliggöra användande av patroner med högre gastryck än det vapnet är konstruerat för. Även andra ändringar, som hänför sig till vapnets konstruktion, kan medföra ej förutsatta påfrestningar på vapnet. Det föreligger enligt min mening inte något beaktansvärt intresse av att möjlighet finns för vapeninnehavare att fritt få företaga så väsentliga ändringar. De jakt- och skyttesammanslutningar som yttrat sig över ändringsförslaget i promemorian har inte haft något att invända emot att tillståndsplikt stadgas för sådana ändringar av vapen och även övriga remissinstanser anser detta befogat.

Väsentliga ändringar av skjutvapen bör alltså inte få göras utan tillstånd även om ändringarna endast syftar till att öka vapnets användbarhet för det ändamål för vilket vapnet är avsett. Nu gällande begränsning av tillståndstvånget i detta hänseende bör därför utgå ur stadgandet i 11 §. Det synes mig vidare lämpligt att exempel på vad som avses med väsentliga ändringar intages i författningstexten. I föreskrifterna och anvisningarna bör i samråd med vapenteknisk expertis ytterligare ledning ges för bedömandet av vad som bör anses såsom väsentlig förändring av vapen.»

Departementschefen yttrar vidare om in- och utförsel av skjutvapen och ammunition.

»De år 1955 genomförda ändringarna i bestämmelserna om in- och utförsel av skjutvapen avsåg att underlätta för medborgare i ett nordiskt land att föra vapen med sig till annat nordiskt land. Svensk medborgare som vill utföra vapen som han har tillstånd att inneha här i riket måste dock alltjämt begära utförseltillstånd. I praktiken måste han också begära tillstånd till återinförseln av vapnet.

Såsom anföres i promemorian bör emellertid i detta sammanhang hela frågan om tillståndsplikt för utförsel och återinförsel av vapen, som någon är berättigad att för personligt bruk inneha i Sverige, omprövas. Det finns självfallet inte anledning att hindra den, som har licens för ett vapen i Sverige, att införa och inneha vapnet här blott därför att han medfört vapnet vid besök i annat land. En prövning vid införsel vore befogad om den fyllde annat ändamål än kontroll av vederbörandes lämplighet att inneha vapen, vilket dock inte är fallet. Inte heller torde syftet med förbudet att utan tillstånd utföra krigsmateriel motivera att sådant förbud upprätthålles beträffande vapen, som nu är i fråga. Jag biträder därför det i promemorian upptagna och av så gott som samtliga remissinstanser gillade förslaget att från tillståndstvånget undanta utförsel och återinförsel av skjutvapen, som enskild person är berättigad att för personligt bruk inneha här i riket

jämte till vapnet hörande ammunition. Motsvarande lättnad bör även gälla vid införsel av vapen som innehaves av sammanslutning här i riket. De sålunda förordade lättnaderna föranleder ändringar i 35 § 1 mom. vapenförordningen.

Den som inte har tillstånd att inneha vapen i Sverige skall även framgent vara skyldig att söka tillstånd för införsel av vapen i riket. Ett införseltillstånd måste emellertid självfallet medföra rätt att inneha vapnet i landet. För att den tidigare berörda ändringen i 35 § 1 mom. vapenförordningen inte skall få den konsekvensen, att ett en gång givet införseltillstånd kan återopas för rätt att efter utförsel ånyo återinföra vapnet under obegränsad tid, bör i samma författningsrum göras ett tillägg av innebörd att den med tillståndet följande rätten att inneha vapnet i landet må begränsas att avse viss tid.

— — —»

Om förverkande av skjutvapen och ammunition m. m. anför *departementschefen* följande.

»I den före 1950 gällande vapenkungörelsen den 22 juni 1934 (nr 315) stadgades att den som förbröt sig mot kungörelsens föreskrifter i särskilt angivna hänseenden skulle straffas med dagsböter eller fängelse »och have förverkat egendomen». Vid vapenförordningens tillkomst utbyttes ordalydelsen av straff- och förverkandebestämmelsen till den alltjämt gällande, nämligen att den som gör sig skyldig till förseelser som omförmäls i 36 § 1 mom. skall straffas med dagsböter eller fängelse »och skall egendomen förklaras förverkad till kronan». Några uttalanden i anslutning härtill göres inte i motiven.

Vad angår behovet av att kunna förklara vapen och ammunition förverkade även om straff ej ådömes kan jag i stort sett ansluta mig till de synpunkter som framlagts i promemorian och som i huvudsak accepterats av remissinstanserna. Visserligen anser jag, i likhet med utredningen rörande specialstraffrätten, att bestämmelser om förverkande efter det förseelse mot vapenförordningen preskriberats skulle kunna undvaras när det gäller vapen, enär vapnet ändå i regel kan fråntagas den felande. Annorlunda ställer det sig emellertid vid olovligt förvärv av ammunition. Preskriptionstiden för en sådan förseelse räknas nämligen från tidpunkten för förvärvet och möjligheter saknas att efter preskriptionstidens utgång ingripa mot den felandes innehav av ammunitionen. Men det är inte främst för nu nämnda fall som jag anser det ofrånkomligt att möjlighet finns till förverkande utan samband med ådömande av straff. I promemorian har påpekats behovet härav vid åtalselftergift. Motsvarande gäller också när fråga, huruvida åtal bör ske, prövas med stöd av 19 § lagen om ungdomsfängelse, 57 § lagen om nykterhetsvård och 69 § nya barnavårdslagen. Jag finner det uppenbart att prövningen av åtalsfrågan inte heller i dessa fall bör påverkas av överväganden rörande nödvändigheten av att egendom för-

klaras förverkad. Av säkerhetsskäl bör förverkandeförklaring även kunna givas när gärningsmannen på grund av underårighet eller psykisk ohälsa ej kan ådömas straff, liksom, framför allt beträffande ammunition, när gärningsmannen avlidit. Förverkande av vapen eller ammunition bör alltså enligt min mening kunna ske utan hinder av att straff ej kan ådömas.

Såväl av promemorian som av flera remissyttranden torde framgå, att gällande bestämmelse i vapenförordningen om förverkande inte ger klart besked huruvida ådömande av straff förutsättes för att egendom skall kunna förklaras förverkad. Detta förhållande utgör enligt mitt förmenande tillräcklig anledning till ändring av stadgandets ordalydelse. De under remissbehandlingen uttryckta farhågorna för att en förtydligande ändring av förverkanderegler i vapenförordningen skulle kunna föranleda uppfattningen att andra likartade regler ej kunde tillämpas utan straffdom, synes mig icke böra leda till att man avstår från en sådan ändring. Inom specialstraffrätten är reglerna om förverkande så oenhetligt utformade, att det torde vara nödvändigt att pröva förverkandebestämmelsernas räckvidd för varje författning för sig. I den samtidigt med vapenförordningen tillkomna förordningen om explosiva varor ges för övrigt fullt klara regler om att förverkande ej förutsätter straffdom. Jag delar således den från olika håll framförda meningen att ändring i klarläggande syfte bör ske av vapenförordningens förverkandebestämmelse. Förverkandepåföljden bör liksom hittills vara fakultativ, men möjligheterna att underlåta förverkande bör anges mera allmänt än i den nuvarande bestämmelsen. Utredningen rörande specialstraffrätten har nyligen avgivit förslag angående revision av förverkandebestämmelserna. Förslaget är för närvarande under remissbehandling och man kan ännu inte bedöma vilka ändringar det kan leda till. Jag anser därför att man vid utformningen av vapenförordningens förverkandebestämmelse bör använda det numera vanliga uttryckssättet, att egendomen skall förklaras förverkad, om det ej är uppenbart obilligt. Ändringen torde i praktiken inte leda till någon skärpning av förutsättningarna för att underlåta förverkande. I detta sammanhang vill jag framhålla att förverkande ej bör ske hos den, som i god tro förvärvat egendomen. Vidare ger undantagsbestämmelsen möjlighet att taga hänsyn till sådana fall då förseelsen begåtts av annan än egendomens ägare.

I enlighet med det anförda förordar jag att förverkandebestämmelserna upptages i ett särskilt andra stycke efter straffbestämmelserna i 36 § 1 mom. vapenförordningen och ges den avfattningen att egendom, med vilken förfarits på sätt i första stycket sägs, skall förklaras förverkad, om det ej är uppenbart obilligt, samt att i anslutning härtill den nuvarande bestämmelsen om subsidiärt värdeförverkande bibehålles.

Det måste anses vara en brist i vapenförordningen att inlösen ej kan ske av egendom som finnes ej böra förklaras förverkad. Så skulle t. ex. den, som utan tillstånd innehar skjutvapen och som förvärvat vapnet under så-

dana omständigheter att förverkande ej bör ådömas, fritt få behålla vapnet även om han måste anses vara olämplig att inneha det. I promemorian har därför föreslagits, att i 17 § vapenförordningen införes ett nytt stycke, vari stadgas att vapen som någon innehar utan tillstånd och som domstol funnit ej böra förklaras förverkat skall inlösas av kronan, om innehavaren inte efter ansökan inom viss tid erhåller tillstånd att inneha vapnet eller inom viss tid överlåter det till någon som har sådant tillstånd. Jag finner en sådan ändring, som allmänt godtagits av remissinstanserna, i hög grad påkallad. De föreslagna bestämmelserna avser alla de fall då fråga uppkommer om förverkande av vapen och därtill hörande ammunition, vare sig det sker i samband med åtal eller efter särskild talan om förverkande och även om frågan av domstol upptages ex officio. Särskild talan om förverkande av kolsyrevapen, som någon i förlitan på myndighets besked förvärvat utan tillstånd, bör ej väckas förrän vapeninnehavaren haft tillfälle att söka licens för vapnet eller, om sådan ansökan avslagits, att överlåta vapnet till någon som är berättigad att inneha det.

För att vederbörande myndighet skall få kännedom om när inlösenreglerna skall träda i tillämpning bör bestämmelserna i 36 § 7 mom. vapenförordningen rörande domstols underrättelseplikt kompletteras med ett stadgande, att underrättelse också skall lämnas då förverkande av vapen eller ammunition helt eller delvis eftergivits.»

Utskottet

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag. På grund härav får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande proposition, nr 21, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna, att riksdagen icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ändring i vapenförordningen.

Stockholm den 7 februari 1961

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ferdinand Nilsson, Nyström, Alexanderson, Erik Svedberg, fröken Mattson, herrar Arvidson och Hilding;

från andra kammaren: fru Gärde Widemar, herr Landgren, fru Johansson, fru Boman, herrar Östrand, Svensson i Vä, Ekström i Björkvik och Gustafsson i Borås.

Reservation

av herrar *Ferdinand Nilsson* och *Arvidson*.